

Een uitgave van de Vereniging
voor de Pieters- & Academiewijk
en Levendaal-West

Redactie: R.J. van Cruijssen
J.J.M. Gerritsen

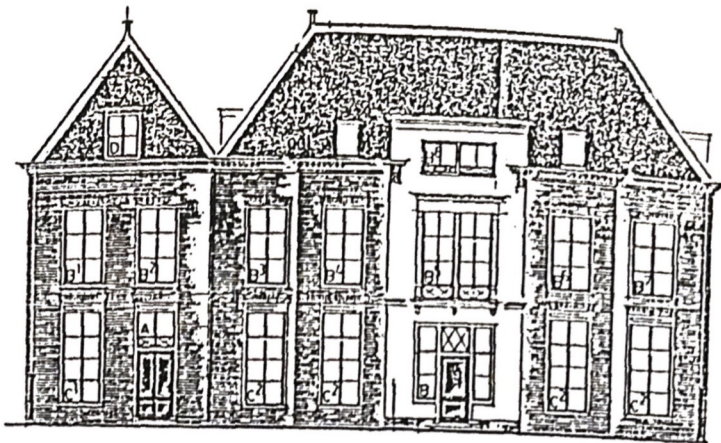
Lay-out: J.J.M. Gerritsen

nummer 47

oktober 1988

oplage 2200 exemplaren

Papengracht 5 gerestaureerd

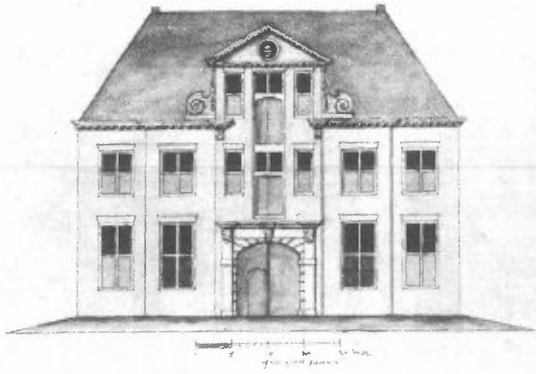
Op 17 september vond de officiële opening plaats van het pand Papengracht 5.

Het pand is eigendom van de Van der Mandele Stichting en is in gebruik bij het International House voor het onderbrengen van buitenlanders, die in Leiden aan de Universiteit werken of studeren. Er zijn 6 appartementen, die volledig gemeubileerd zijn en geschikt voor 2 of 3 personen.

Met de ingebruikname van het pand is een oude situatie hersteld en wel de connectie die er vanaf de bouw in 1669 bestond met het pand Rapenburg 6, waarin nu het kantoor van het International House is gevestigd.

Eind 1667 besloot het stadsbestuur het Prinsenhof af te breken en de vrijkomende grond in percelen uit te geven voor de bouw van huizen. De koopman en greinreder (grein is een bepaald soort wollen stof) Allard Poelaert kocht het perceel B (het huidige Rapenburg 6) inclusief 2 kleinere achterpercelen aan de Papengracht, waardoor hij ruimte kreeg voor een behoorlijk achterhuis.

Toen Allard in 1669 overleed was de bouw van voor- en achterhuis nog niet geheel gereed, al woonde hij er al wel. Van de voorgevel van het achterhuis is een ontwerptekening uit 1668 bewaard gebleven. Zoals u ziet is de bouwmassa vrijwel onveranderd gebleven. Wel is er in de loop der tijd op details veel veranderd. De middenpartij boven de brede poort doet aan een pakhuis denken en duidt erop dat het huis niet alleen als woonhuis was bedoeld.

Ontwerp achterhuis van A. Poelaert, 1668
gewassen pentekening, coll. G.A.L.

Zijn weduwe, Adriana van Groenendijck, voltooide de bouw en bleef er wonen. Ook werden er gasten ontvangen, al vonden de meer officiële ontvangsten plaats in het voorhuis aan het Rapenburg.

Toen zij in 1688 stierf werd ze vanuit het huis aan de Papengracht begraven. De begrafenis droeg alle kenmerken van de stijlvolle ceremonie, die bij leden van het patriciaat in zwang was. Ze vond plaats in de avond, hetgeen gold als teken van stand, en werd begeleid door 20 dragers en 20 flambouwdragers. Onder de 112 genodigden bevonden zich bijna de voltallige vroedschap, hoogleraren, predikanten en advocaten.

Haar kleinzoon, Allard de la Court, kwam in 1711 in het huis wonen, dat hij in 1724 door schenking in bezit kreeg. In 1719 kocht hij naast het achterhuis een huis en erf en maakte daar een stal en koetshuis van.

Uit 1716 dateren enkele plattegronden, waarvan die van de begane grond het aardigst is, omdat daar ook de Franse tuin tussen de beide huizen op aangegeven is. Behalve aan zijn negotie, besteedde Allard veel tijd aan zijn verzamelingen van schilderijen, prenten, tekeningen, beelden enz. Van deze verzamelingen zijn, evenals van het meubilair en de overige inboedel als zilver, porcelein, glas, aardewerk en linnen door hem eigenhandig in december

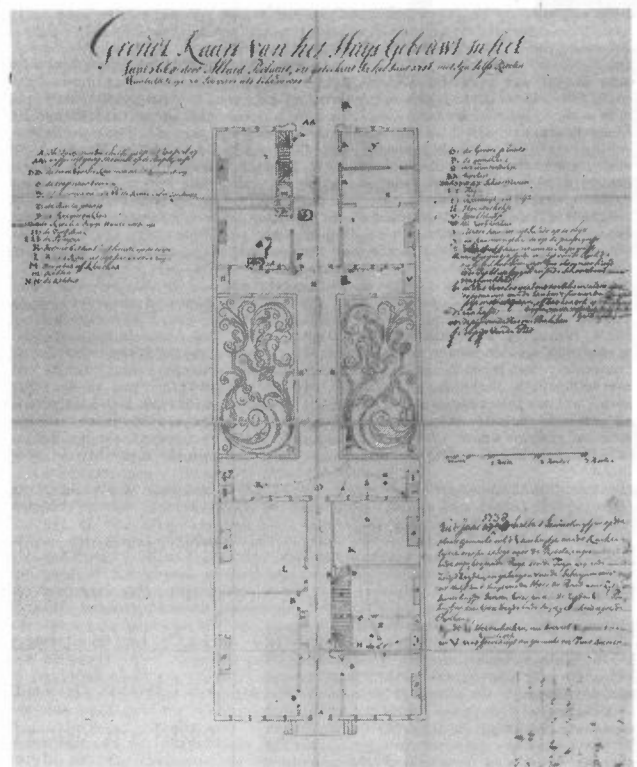

Papengracht 5 in 1986

1749 inventarissen opgemaakt.

Uit de eerder genoemde plattegronden en de inventarissen, die veelal per vertrek zijn opgemaakt, weten we de indeling van voor- en achterhuis vrij nauwkeurig te bepalen.

Het grote huis aan het Rapenburg was vrijwel geheel gereserveerd voor officiële en representatieve functies, terwijl het huis aan de Papengracht juist de privé woonvertrekken voor de familie herbergde. Links van de ingang lag een kleine kamer, het comptoir of kantoor. De grote kamer daarachter was ingericht als voorname slaapkamer met alkoof. Aan de rechterzijde

Plattegrond begane grond Rapenburg 6,
voor- en achterhuis, 1716, coll. LUF

lag de dagelijkse eetzaal met daarachter de keuken.

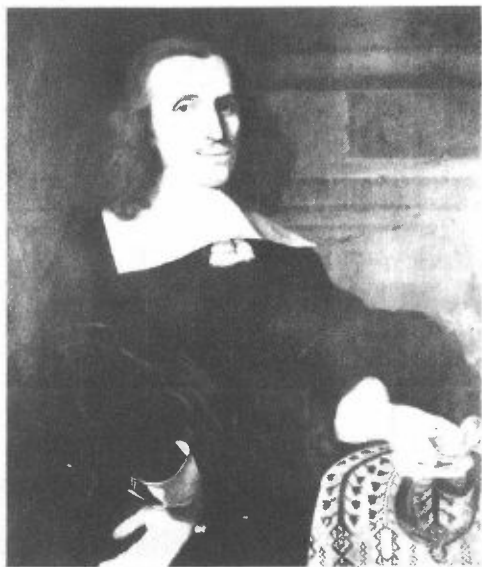
De meeste kamers op de 1e verdieping waren slaapkamers. Verder was er een "poeierkamertje", een "geweerkamer", de meidekamer en een provisiekamer. Op de zolder tenslotte waren een knechtstkamer en nog 2 provisiekamertjes afgescheiden. Tot zover enige historie van Papengracht 5.

Het huidige pand herinnert met zijn brede voordeur aan vroeger tijden. Ook de raampartijen zijn weer in oude staat teruggebracht. Boven de deur is een bord met 2 wapenschilden aangebracht. Hierin zijn de familiewapens verwerkt van Van Vollenhoven en Van der Mandele, de oprichters van de Van der Mandele Stichting. Het pand heeft ook een naam gekregen: **Van der Mandele Huis**.

De restauratie betekent een grote verbetering voor het aanzien van de Papengracht. Van een ietwat verpauperd geheel is een fraaie gevelwand gemaakt. De architect verdient daartoe lof.

J.J.M. Gerritsen

Gegevens ontleend aan het Rapenburgboek, deel 2.

Allard Poelaert v. A. Beeldemaker, 1650

Actieplan Sociale veiligheid

augustus 1988

In februari 1986 verscheen een discussienota van de gemeente Leiden over veiligheid op straat, met het doel een aanzet te geven tot een gemeentelijk beleid voor een sociaal veiliger situatie op straat. Er worden aanbevelingen in gedaan voor verbetering van bestaande situaties en preventieve maatregelen om de veiligheid op straat te verbeteren.

Voordat de genoemde nota verscheen is destijds aan de bevolking en aan maatschappelijke organisaties gevraagd om ervaringen over sociale veiligheid aan de gemeente kenbaar te maken. De binnengekomen klachten zijn toen geïnventariseerd en leden van de werkgroep, die de nota heeft opgesteld, hebben tijdens fietstochten in de avonduren langs vijf verschillende routes de meeste wijken van de stad beoordeeld en daarbij gekeken naar openbare verlichting, openbaar groen, indeling en overzichtelijkheid van de wegen en aanwezigheid van alternatieve routes.

Het plan bestaat uit drie delen: een overzicht van de gesignaleerde problemen (I), het beoordelingsoverzicht (II) en het eigenlijke actieplan (III).

Voor de Pieters- & Academiewijk zijn de negatief beoordeelde plaatsen: Boommarkt/Aalmarkt, Breestraat, Garenmarkt, omg. Kaiserstraat/Vliet, Rapenburg en Lange Brug/Steenshuur/Zonneveldstraat. Een niet gering aantal dus!

De klachten hebben daar vooral betrekking op onvoldoende straatverlichting en het ontbreken van sociale controle t.g.v. de aard van de bebouwing. Het actieplan vermeldt dan ook verbetering van verlichting voor o.m. Steenshuur, Rapenburg, Kaiserstraat/Vliet en Garenmarkt terwijl voor Breestraat, Lange Brug/Steenshuur/Zonneveldstraat en voor de markten voor versterking van de woonfunctie wordt gepleit. Het plan heeft ondanks de goede opzet nogal wat "losse einden" en is voor discussie vatbaar. Uitbreiding van de openbare verlichting en beperking van openbaar groen zullen ten koste gaan van het stadsbeeld, met name in de binnenstad. Versterking van de woonfunctie is als gemeentelijk beleid dan wel opgenomen in bestemmingsplannen, maar is in de meeste gevallen pas op langere termijn mogelijk. U kunt uw reacties, gericht aan Burgemeester en Wethouders van Leiden nog tot 15 oktober a.s. op het stadhuis deponeren of zenden naar:

Postbus 9100, 2300 PC Leiden.

C.F. van der Schaaf

Stadswandelingen

GILDE-LEIDEN brengt 50+-ers, die bepaalde kennis/kunde bezitten op alle mogelijke gebieden, gratis in contact met anderen (van alle leeftijden), die daar gebruik van willen maken. Het is daarbij niet de bedoeling, dat die ouderen klusjes gaan opknappen, maar u leren dat te doen. Wij hebben al eerder over het Gilde geschreven.

Nu heeft **GILDE-LEIDEN** een nieuwe activiteit in haar programma opgenomen, namelijk **stadswandelingen** met als startpunt "De Burcht".

Deze wandelingen zullen worden geleid door oudere Leidenaars, die hun stad goed kennen. De eerste wandeling heeft inmiddels plaatsgevonden.

Voorlopig zullen de wandelingen elke woensdag en donderdag plaatsvinden met als vertrektijd 11.00 uur. Per wandeling kunnen maximaal 8 personen deelnemen.

Het is noodzakelijk zich telefonisch 24 uur tevoren te melden op tel.nr.

071-123744. Tevens dient men een half uur voor het vertrek aanwezig te zijn op het vertrekpunt: 't Koetshuis (bij De Burcht).

Voor de onkosten wordt f 2,50 p.p. voor volwassenen berekend. Voor kinderen betaalt u f 1,50 per kind. In deze kosten is NIET begrepen de kosten voor een consumptie tijdens een koffiestop van ca. 15 minuten, die onderweg gehouden zal worden.

De wandeling duurt ongeveer 2 uur; de duur kan door de gidsen in overleg met de groep verlengd c.q. verkort worden.

Mocht u zelf als gids willen optreden, dan zal men u graag als vrijwilliger begroeten.

Het adres luidt: Bevrijdingsplein 60, tel. 071-766695.

GILDE LEIDEN houdt dinsdags van 14.00 tot 16.00 uur spreekuur. Op andere dagen is er een antwoordapparaat.

Het Bestuur van de wijkvereniging vindt de stadswandelingen een uitstekend idee en hoopt, dat ze net zo succesvol zullen zijn als in Amsterdam.

Pieterskerk

oktober

ma 10	congres "Effatha"	K	09.00-20.00
wo 12	VEER-stichting, opbouw		
do 13	VEER-stichting, congres, diner		
vr 14	VEER-stichting, congres		
za 15	ROMMELMARKT	KP	7.00-21.00
za 29	ROMMELMARKT	K	7.00-21.00

november

vr 4	MFLS-diesfeest optie A		15.00-03.00
vr 11	Verwey-lezing optie K		20.00-22.00
	opbouw rommelmarkt K		22.00-24.00
za 12	ROMMELMARKT	K	7.00-21.00
vr 18	Verwey-lezing optie K		20.00-22.00
za 19	LUF/RUL-nalezing opt.K		9.00-13.00
zo 20	Artistieke Handen K		7.00-22.00
do 24	Thanksgivingday K		9.00-13.00
vr 25	Verwey-lezing optie K		20.00-22.00
za 26	ROMMELMARKT optie K		7.00-21.00

december

za 3	ROMMELMARKT	K	7.00-21.00
------	-------------	---	------------

K = Kerk, P = Plein, A = Kerk, zaal, etc.

DISTRO
Max & Jan
NIEUWSTEEG

Van Friese Stok
tot Friese Boff
van Leidse Bull
tot Boerengrof
U vindt dit alles
en nog véél meer
bij ' Friese Bakkertje

GROENHAZENGRACHT 10 LEIDEN

nic de tombe

pieterskerkchoorsteeg 11 — leiden
telefoon 122184

EGLISE WALI ONNE DE LEYDE

ORGEL-CONCERTSERIE WAALSE KERK

Er zullen dit jaar nog 2 concerten plaatsvinden in bovengenoemde serie.

Het eerste concert vindt plaats op 6 november 1988. Het orgel wordt dan bespeeld door Marco bij de Vaate, organist in de Doopsgezinde Kerk te Haarlem.

Het 2e concert is op 6 december 1988.

Organisten zijn dan Rijk Jansen en Anneke Jansen, resp. organist Kieviet Kerk te Wassenaar en organist Laurentius Kerk te Alkmaar.

Bij dit laatste concert wordt o.m. vierhandig-orgelmuziek ten gehore gebracht.

Helaas is op dit moment nog niet bekend welke werken er gespeeld zullen worden.

AANVANG: 19.00 uur.

PLAATS: Waalse Kerk, Breestraat 62.

DUUR: 40 minuten bespelingen, onderbroken door een collecte geheel t.b.v. deze zondagavond-concerten.

Inlichtingen: Erik van Bruggen

Breestraat 64

2311 CS Leiden

tel. 071 - 134139

Conscientie Residentie

Na ruim een heel jaar van gekinnesin - dat is een nieuw woord wat men tegenwoordig ook in de tweede gebruikt - is door de gemeente Leiden een bouwvergunning verleend voor het bouwplan Vliet - Conscientieplein - Kampersteeg.

Zoals te verwachten was dienden de bewoners van de aangrenzende woningen van het bouwplan bezwaarschriften in bij de gemeente Leiden en een schorsingsverzoek bij de Raad van State.

Het schorsingsverzoek is inmiddels afgewezen.

Nu is het wachten op de uitspraak van de commissie voor beroep- en bezwaarschriften van de gemeente Leiden.

In principe is ook tegen deze beslissing weer een beroep mogelijk bij de Raad van State.

Toch lijkt nu, al met al, de gehele beroepsprocedure in een eindstadium te zijn aangeland.

Maar wellicht zit het venijn ook dit keer in de lange staart van deze residentie-muis.

Bert Fijnacker

COMPAENEN
TOBACCONISTS

LEREN PIJPROKEN?

Neem er de tijd voor!

Marcella Bus
Korevaarstraat 3
Leiden.

DOEZAAN'S
..... B.V.

Doezastraat 21
2311 GZ Leiden
Tel. 120727/144208
de Kempenaerstraat 28
2341 GM Oegstgeest
Tel. 172308/154916

JUWELIER LUCAS VAN LEYDEN B.V.

*verkoop van goud, zilver, kerstgeschenken en occasions
taxaties - ontwerpen
restauratie antiek zilver
inloop oud goud en zilver
alle reparaties*

75 BREESTRAAT 75
tel. 071-142350

van cleef

VOOR DIENSTBETOON EN VAKMANSCHAP LEIDEN

BOTERMARKT 24 - 25 TELEFOON 122669
BREESTRAAT 171 TELEFOON 131728

KANTOORMEUBELN

GROTE KEUS
SNELLE AFLEVERING

wolfslag

BREESTRAAT 122-124-145 LEIDEN
TELEFOON 071-123211 - 123966

STICHTING INDUSTRIEEL ERFGOED LEIDEN

Leiden is vroeger als industrie- en handelsstad zeer belangrijk geweest. De sporen daarvan zijn nog steeds zichtbaar, al is daar op dit moment veel van aan het verdwijnen. De stichting wil zoveel mogelijk "monumenten van bedrijf" opsporen en vastleggen en werkt mee aan het behoud daarvan. Ook probeert ze door middel van foto's, tekeningen en oude bronnen al verdwenen gebouwen te reconstrueren.

"Monumenten van bedrijf en techniek" houdt veel in. Naast fabrieken worden er ook pakhuizen, loodsen, silo's, markthallen, veilinggebouwen en winkels onder gerekend. Verder kanalen, spoor- en tramwegen en wat daarbij hoort zoals bruggen, brugwachtershuizen, sluizen en stations.

Ook wat zich in de gebouwen bevond heeft de belangstelling, zoals machines en gereedschappen, maar ook de eindprodukten zelf.

Het werkgebied van de Stichting omvat Leiden en omgeving.

U kunt het werk van de Stichting steunen door u aan te melden als donateur, waarbij de minimumbijdrage f 25,- per jaar is. Donateurs blijven via het mededelingenblad op de hoogte van activiteiten en nieuws. Wilt u een actieve bijdrage leveren aan de werkzaamheden van de Stichting, dan kunt u lid worden van de Werkgroep Industrieel Erfgoed Leiden, die onderdeel is van de Stichting. De Werkgroep doet werkzaamheden als inventariseren, documenteren en verichten van verder onderzoek.

Uw aanmelding kunt u zenden aan het Secretariaat van de Stichting, Meermanshof 13, 2312 XK Leiden.

Tel. 071-141405.

De donatie kunt u storten op bankrekening-nr. 13.84.43.025 bij de Rabobank Leiden.

Op 30 september is de tentoonstelling **"INDUSTRIEEL ERFGOED, resten van een werkend verleden in Leiden"** geopend.

De tentoonstelling laat een aantal facetten van het industriële verleden van Leiden zien. De nadruk ligt daarbij op 4 sectoren: de textiel-, de metaal-, de grafische- en de voedings- en genotmiddel- en industrie.

Hierbij wordt met name aandacht geschonken aan een aantal fabrieksgebouwen uit de periode 1850-1940 die nu nog in de stad te zien zijn. Daarnaast komen ook fabrieken aan de orde die inmiddels verdwenen zijn. De expositie is samengesteld door de Stichting Industrieel Erfgoed Leiden en het Gemeentearchief.

Wat is er te zien?

In de opstelling zullen naast talrijke foto's over fabrieken toen en nu en de mensen die er werkten, ook schilderijen, produkten, verpakkingen, reclames, machineonderdelen en modellen van stoommachines te zien zijn.

Tevens is er een video-programma over meelfabriek "De Sleutels" te bekijken.

Openingstijden

di. t/m za. van 12.00 - 16.30 uur;

donderdagavond: 19.00 - 21.00 uur.

Laatste dag: 28 oktober 1988.

Toegang: gratis.

Plaats: "De Vlietpanden", Vliet 45.

Sajetfabriek Van Wijk, Hogewoerd, + 1900.

Vervuiling

Ook dit jaar zijn er weer vele nieuwe studenten in Leiden aangekomen. Hun introductieweek, georganiseerd door EL CID vond ruim een maand geleden plaats.

Ook voor de binnenstadbewoner was het een drukte van belang.

Eenieder moet zijn weg vinden, zowel in de stad, als aan de universiteit en vooral bij de verschillende studentenverenigingen.

U zult zich afvragen, wat de kop van dit artikel te maken heeft met de komst van een nieuwe lading studenten.

Die link is gauw gelegd.

Zowel de El Cid-organisatie als de studentenverenigingen doen hun best om zoveel mogelijk mensen resp. leden te trekken. Het hele centrum hing dan ook vol met affiches op alle mogelijke en onmogelijke plaatsen. Alle pilaren van de Korenbeursbrug zaten bijvoorbeeld vol met affiches. Ook diverse monumenten en particuliere huizen ontkwamen niet aan de plakwoede van de zieltjeswinners.

Geen straat of steeg in het centrum werd gespaard.

Het besmeuren van andermans eigendommen is niet de juiste manier om mensen te trekken. De organisatie van El Cid en de besturen van de verenigingen zouden hun verantwoordelijkheid in deze beter behoren na te komen.

Op zijn minst zou men na afloop van de kennismakingsperiode de in het wilde weg geplakte affiches kunnen laten verwijderen, bij voorkeur door de plakkers zelf.

Dat is ook een vorm van milieuvriendelijk handelen.

Het zou bovendien de relatie burgers/studenten alleen maar ten goede komen.

Probeer volgend jaar de verkiezingsborden van de gemeente te krijgen. Daarop kan naar hartelust geplakt worden en kan de wervende boodschap op tal van plaatsen geetaleerd worden, zonder anderen te benadelen.

R.J. van Cruijsen

Chineesjes op het behang

Er zijn boeken die de officiële literatuur maar nauwelijks apprecieert en die toch met veel genoegen gelezen worden. Zo'n boek is bijvoorbeeld De Opstandigen van Jo van Ammers-Küller. Het is het verhaal van enige generaties vrouwen in hun opstandigheid tegen "de mannenmaatschappij", verrijkt met een flinke dosis romantiek. Het hoort tot de weinige boeken die ik meer dan eens heb gelezen, hoewel ik het eigenlijk helemaal niet zo'n bijzonder boek vind. Maar zo gaat het weleens.

Laat ik U vertellen hoe het mij vergaan is bij het lezen ervan. Misschien krijg ik U zover dat U het ook ter hand neemt, om te kijken of U mijn vraag zou kunnen beantwoorden. Die vraag heeft iets te maken met het hart van de stad, dus leest U rustig door, dit is geen literatuurrecensie.

Ik zal een jaar of zestien geweest zijn toen ik De Opstandigen voor het eerst las, in de klassieke houding van een zestienjarige van mijn generatie:

VOOR AL UW DRUKWERK

- . BOEKDRUK . LICHTDRUK
- . KLEIN-ÖFFSET . FOTOCOPIE

VAN DER LINDEN'S DRUKKERIJ
EN REPRODUCTIE-INRICHTING B.V.
VLIET 4a - 6, 2311 RE LEIDEN - TEL. 071 - 120815

In het hart van de stad

J.J. van der GEEST tweewielers

Fietsen, bromfietsen,
onderdelen, service,
reparatie, inruilen
PIETERSKERKGRACHT 4-6 ☎ 121775

Leids schilder- en tekengenootschap
"ARS AEMULA NATURAE"
Pieterskerkgracht 9, Leiden.

dag- en avondkursussen:

- . akwarelleren, . tekenen,
- . modeltekenen, . etsen,
- . boetseren, . schilderen.

inlichtingen: telefoon 071 - 140784

luie stoel, benen over de leuning, onder de schemerlamp, met iets lekkers ernaast. Ik krijg bij de titel van het boek altijd zo'n Joop ter Heul-achtige associatie, dus zo moet het wel geweest zijn.

Lekker lezend dus en vol romantische verwachtingen over de afloop: wordt de pedante dominee door het Franse nichtje tot prettig menselijk gedrag gebracht of knijpt hij zo erg de kat in het donker dat het nichtje uiteindelijk liever haar geluk in de armen van de charmante student zoekt?

En werkelijk, tot ongeveer de helft is De Opstandigen meer een deftige-dames-versie van de Boeketreeks, maar dan helaas, tijd om naar bed te gaan, lamp uit, nog even spieken: Franse nichtje zonder amant terug naar Frankrijk, laatste bladzijde allemaal onbekende namen.

De volgende dag en de rest van het boek had weinig opwindends meer voor me. Er komen veel te gewone mensen in voor, terwijl het verhaal min of meer gaat over hun dagelijkse beslommeringen.

Gelukkig was ik toen nog redelijk plichtsgetrouw in dat soort dingen, dus ik las het wel uit. Daar had ik geen spijt van, al wist ik toen nog niet precies waarom niet. Maar zonder verliefde helden en heldinnen had het eind van het boek toch weer wat van de spanning en warmte van het begin.

We gaan verder. In mijn studententijd las ik De Opstandigen opnieuw. Ik was vergeten dat ik het al kende en had behoefte aan wat smeuijge lectuur als afwisseling voor alles wat ik verplicht moest lezen. Ik studeerde Nederlands en vond dat eigenlijk wel saai.

Niet om mijn verhaal ongeloofwaardig te maken, lezer, maar het wordt weer Joop ter Heul-achtig.

Detail van aardewerkkan, Delft, 18e eeuw

Ik behoorde tot een van de laatsten die nog bij een hospita op kamers woonde, zonder veel comfort, maar met een prachtige grote ronde zwarte potkachel, de heerlijkste warmte die er bestaat.

Dus herlas ik De Opstandigen bij een snorrende kachel, onder de schemerlamp, in een luie stoel van Oma waar de vellen bijhingen, en ongetwijfeld weer met koekjes of chocolaadjes ernaast.

Opnieuw was ik teleurgesteld over het te weinig aan romantiek, terwijl er toch zoveel mogelijkheden voor lagen. Maar ik had niet geheel voor niets gestudeerd en zag nu ook dat de schrijfster niet in de eerste plaats een romantisch boek had willen schrijven, maar een boodschap aan ons kwijt wilde. En die boodschap betrof de vrouwenbeweging, het belang van een zelfstandige positie van de vrouw, de vrijheid om te studeren, een beroep uit te oefenen. Het boek bleek een beetje een gefingeerde geschiedschrijving en een beetje een pamflet, een opruiend verhaal voor rooie vrouwen.

HET SMALLE PANDJE
MET DE
BREDE SORTERING
SANDERS WIJNHUIS

»au fin bec«
DOEZA STRAAT 12

BANKETBAKKERIJ – LUNCHROOM
OPGERICHT 1829

J. H. A. M. SNIJERS

SPECIALITEIT IN SPECULAAS
Botermarkt 15 – Tel. 122583

4klokhuis
breestraat 116 leiden tel. 121005

off. dealer: arabia,

stelton, guzzini

Als u in de lawine van reisgidsen door de bomen het bos niet meer ziet, ga dan naar CEBUTO, uw vakantie-specialist.

Beter uit met

CEBUTO

Doenzastraat 30 Leiden tel. 071-133941

SCHOENWINKEL
"BRABANT"

Noordeinde 42, Leiden
Tel. 149813.

Helioform

Jimmy Joy

Rockport

Jochie

Rabobank

staat dicht bij u

Rapenburg 63, tel. 149971

Zo werd het in die tijd ook beschouwd, maar erg enthousiast was men er niet over: niet opruiend genoeg, hinkend op twee gedachten, loste het vrouwen-vraagstuk niet op. Nu is het waar dat het einde op zijn minst relativeert dat de werkende vrouw een zegen voor het gezin zou zijn, dus voor emancipatorische oren moet dat als verraad geklonken hebben. Persoonlijk vond ik dat nu juist het boek acceptabeler maken, al vond ik het als "politieke" roman geen sterk staaltje. Eigenlijk was de romantiek mij liever, al kwam die dan ook niet zo uit de verf. Maar er bleef iets hangen en dat iets denk ik nu gevonden te hebben. Wie weet komt U tot dezelfde gedachte.

De derde keer las ik het boek, omdat Renée Gaarlandt-Meiners had gezegd dat er misschien, omdat het in Leiden speelde, wel een aardig stukje voor de Hart van de Stad Krant aan te ontlenu zou zijn. Ik zei ja, herlas het boek en liet, o schande, het stukje twee jaar ongeschreven. Waarom? Tja, aarzeling, luiheid, niet zeker weten, zoiets dus. Maar een ding wist ik wel zeker: als ik zou opschrijven wat mijn hart mij ingaf, dan zou dat wetenschappelijk volkomen niet onderbouwd zijn. Dat is wel eens een beetje moeilijk als je anders geleerd hebt, maar in het doen van onderzoek voor die onderbouwing had ik ook geen zin. Daarom heb ik nu een truc bedacht: ik ga U, lezer, voor mijn karretje spannen. Hoort U eerst maar eens naar wat ik bij derde lezing in het boek ontdekte.

De Opstandigen is geen liefdesgeschiedenis, geen politiek document, maar een liefdesverklaring. Een liefdesverklaring aan een huis. Een huis in Leiden, in het hart van de stad. Ik ga niet citeren, U moet het maar lezen: een wit huis met een hoge stoep, aan het Rapenburg, even voorbij de Academie. Een oud huis met een sombere voorkamer met antiek behang met Chineesjes erop geschilderd.

Mevrouw Van Ammers-Küller had eigenlijk maar één ding te vertellen, namelijk dat er in Leiden een huis stond waar heel haar hart naar uit ging. Maar daarover kon zij geen boek schrijven, daarom heeft ze er een boodschap aan toegevoegd om het status te geven en romantiek om het verkoopbaar te maken.

Maar het gaat om het huis en wat er in en met het huis gebeurt.

Dat maakt het eerste deel zo warm en echt van atmosfeer, we kunnen het voor ons zien, misschien niet altijd de mensen, maar zeker de ruimte waarin ze zich bewegen en de invloed die er van uitgaat.

Daardoor doet het tweede deel zo plichtmatig aan: het moest geschreven worden terwille van de boodschap, maar het geliefde object is afwezig, het verhaal speelt ergens anders of in het onherkenbaar gemoderniseerde huis, waar alle sfeer weg is.

En zo komt het dat het einde van het tweede deel opeens weer boeit. Een van de inmiddels geëmancipeerde vrouwen komt terug om in het huis te gaan wonen en het huis blijkt te zijn teruggebracht in zijn oorspronkelijke staat, inclusief het bijzondere behang.

Pieterskerkhof 18

Gratis advies op bouwkundig gebied

Iedere donderdag van 20 tot 21 uur

Amro Bank.
De bank waar je wat aan hebt.

RESTAURANT
DE BISSCHOP

KLOKSTEEG
7
2311SK
LEIDEN
TEL.
071-125024

DAG. GEOPEND vanaf 17.00 uur

Als je dat leest, dan voel je dat de schrijfster veel van het huis gehouden moet hebben. Dat is misschien iets wat U herkent, bewoner van de binnenstad: dat er iets is tussen U en Uw huis, of, heel verdrietig, tussen U en een ander huis dat waarschijnlijk nooit het Uwe zal zijn. Zeker in het laatste geval moet U De Opstandigen eens lezen, op een winteravond, als U een beetje griepig bent, met een glas warme wijn onder handbereik. Uithuilen zal U goed doen.

Het verdriet weer onder bedwang? Dan komt nu de nieuwsgierigheid. Wie durft te gissen of uit te zoeken waar dat huis ligt? Het moet een wit huis zijn, aan het Rapenburg, even voorbij de Academie; het heeft een hoge stoep, porceleinen deurknoppen en Chineesjes op het behang. Graag, medeminnaars, zie ik Uw reactie tegemoet.

Afra Wamsteker-Meijer

Scene uit paleistuin: het bekijken van vogels; Tang-dynastie, 706-711, wandschildering uit graf van kroonprins.

	<p>INDISCHE SPECIALITEITEN RESTAURANT</p> <p>NOORDEINDE 51 LEIDEN TEL. 071-123524</p>	<p>KOM IN TROPISCHE SFEREN</p> <p>Fondango COCKTAILS BUITENLANDSE BIEREN IDEAAL VOOR BOKRELS / RECEPTIES NOORDEINDE 49 LEIDEN TEL. 071-141110</p>
--	---	---

HART VAN DE STAD KRANT

Bestuur

Het Bestuur van de Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West is als volgt samengesteld:

- R.J. van Cruijsen**
voorzitter Rapenburg 20
tel. 120072
- Mw. A.W. Wamsteker-Meijer**
secretaris Nieuwsteeg 23
tel. 124341
- J.J.M. Gerritsen**
penningmeester Rapenburg 20
tel. 120072
- L.J.A. Pijnacker**
lid R. Conscientiestr. 14
- B. Veldman**
lid Boisotkade 9
tel. 126877
- C.F. van der Schaaf**
lid P.kerkchoorsteeg 23
tel. 122459
- B. Schrevel**
lid Herensteeg 1
tel. 132954

Bij deze geeft ondergetekende
naam: telefoon:
adres: postcode:
zich met ingang van op als
lid/donateur van de Vereniging voor Pieters- en
Academiewijk en Levendaal-west, en verklaart de
contributie/donatie (*) ad f..... + een eenmalige
bijdrage ad f..... te hebben overgemaakt op de
giro/bankrekening van de vereniging.

Leiden, (handtekening)

postgironummer: 3664416
bankrekeningnr.: 33 55 58 402 (Rabo)

(*) contributie f 10,-- per jaar voor gezinnen,
f 7,50 voor alleenstaanden.

opgaveformulieren kunnen bij bestuursleden worden
afgegeven of naar postbus 11016, 2301 EA Leiden,
worden gezonden.